МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Методичні рекомендації
для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
за навчальною дисципліною
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЛІТЕРАТУРИ У ЗЗСО

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 01 Освіта/педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
освітня програма Середня освіта (англійська мова, друга іноземна мова та зарубіжна література)
спеціалізація 014.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)
вид дисципліни обов'язкова
факультет іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Протокол від "26" серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Ірина МОРОЗОВА

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від "26" серпня 2026 року №7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов Анна КОТОВА

Харків – 2026

Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін, і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити.*

Самостійна робота здобувачів вищої освіти 3 курсу за навчальною дисципліною «**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ЛІТЕРАТУРИ У ЗЗСО**» включає опрацювання навчального матеріалу, запропонованого у курсі, розробку плану конспекту уроку з власними вправами й завданнями для навчання мовного матеріалу та формування іншомовних мовленнєвих компетентностей.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу, регламентується навчальним планом і складає 58 годин на 1 та 2 семестри для денної форми навчання.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і передбачають виконання завдань, тестів, презентацій, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні практичних занять), перехресний контроль здобувачів вищої освіти, причому у кожному випадку не виключено й feedback від викладача, тощо.

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Методика викладання іноземних мов і літератури у ЗЗСО»

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти складає 6 кредитів як. Обсяг самостійної роботи складає 58 годин на 1 та 2 семестри.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

5 семестр

Назви розділів і тем	Кількість годин
	денна форма

	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Тема 1.	6	2				4
Тема 2.	6	2				4
Тема 3.	6	2				4
Тема 4.	6	2				4
Тема 5.	6	2				4
Тема 6.	6	2				4
Тема 7.	6	2				4
Тема 8.	8	2				6
Усього за розділом	50	16				34
Розділ 2						
Тема 9.	5		2			3
Тема 10.	5		2			3
Тема 11.	5		2			3
Тема 12.	5		2			3
Тема 13.	5		2			3
Тема 14.	5		2			3
Тема 15.	5		2			3
Тема 16.	5		2			3
Усього за розділом	40		16			24
1. **Усього годин**	**90**	**16**	**16**			**58**

6 семестр

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
Тема 1.	6	2				4
Тема 2.	6	2				4
Тема 3.	6	2				4
Тема 4.	6	2				4
Тема 5.	6	2				4
Тема 6.	6	2				4
Тема 7.	6	2				4
Тема 8.	8	2				6
Усього за розділом	50	16				34
Розділ 2						
Тема 9.	5		2			3
Тема 10.	5		2			3
Тема 11.	5		2			3
Тема 12.	5		2			3
Тема 13.	5		2			3
Тема 14.	5		2			3
Тема 15.	5		2			3
Тема 16.	5		2			3

Усього за розділом	40		16			24
2. **Усього годин**	**90**	**16**	**16**			**58**

Завдання для самостійної роботи

5 семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	Розділ 1.	денна форма	
1	Робота з конспектом за темою: Методика навчання іноземної мови як навчальна дисципліна, освітня технологія та наука. Методи дослідження в методиці. ‘зв’язок з іншими науками.	4	
2	Робота з конспектом за темою: Система навчання іноземних мов. Цілі, зміст навчання. Компетентності. Принципи навчання.	4	
3	Робота з конспектом за темою: Комунікативний метод навчання іноземних мов і культур. Основні сучасні технології навчання іноземних мов і культур. Методи організації навчальної діяльності учнів	4	
4	Робота з конспектом за темою: Підходи до навчання: Класифікація підходів до навчання іноземних мов і культур; Комунікативно-діяльнісний підхід; Компетентнісний підхід; Рефлексивний підхід; Культурологічний підхід; Рівневий підхід; Професійно орієнтований підхід	4	
5	Робота з конспектом за темою: Робота з навчальними матеріалами: Засоби навчання іноземних мов і культур. Навчальнометодичний комплекс і його функції. Склад навчально-методичного комплексу. Характеристика основних компонентів навчально-методичного комплексу. Критерії аналізу та оцінювання навчально-методичних комплексів	4	
6	Робота з конспектом за темою: Робота з помилками на уроках з іноземної мови.	4	

7	Робота з конспектом за темою: Контроль і оцінювання іншомовних навичок і вмінь учнів (цілі, функції, види, вимоги, форми, засоби, об'єкти, критерії і параметри).	4	
8	Робота з конспектом за темою: Планування навчального процесу з іноземної мови.	6	
	Розділ 2		
9	Опрацювання теми Методика формування іншомовної лексичної компетентності.	3	
10	Опрацювання теми Методика формування іншомовної граматичної компетентності.	3	
11	Опрацювання теми Методика формування іншомовної компетентності у техніці письма. Методика формування іншомовної компетентності у письмі.	3	
12	Опрацювання теми Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання. Методика формування іншомовної компетентності у читанні.	3	
13	Опрацювання теми Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні.	3	
14	Опрацювання теми Методика формування іншомовної компетентності в говорінні.	3	
15	Розробка завдань для навчання мовного матеріалу.	3	
16	Розробка завдань для формування іншомовних мовленнєвих компетентностей.	3	
		58	

6 семестр

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
	Розділ 1.	денна форма	

1	Робота з конспектом за темою: **Тема 1.** Методика викладання зарубіжної літератури як наука (Історія, становлення та розвиток методики. Об’єкт, предмет, завдання. Зв'язок з літературознавством, психологією, педагогікою. Нормативна база: Держстандарт базової середньої освіти та особливості роботи з модельними навчальними програмами НУШ.	4	
2	Робота з конспектом за темою: Підходи, методи та прийоми вивчення літератури в школі. Класичні методи та їхня трансформація в сучасній школі. Цифрова лінгводидактика: інтеграція інтерактивних платформ (EdPuzzle, YouTube, TikTok) в освітній процес. Проєктна та ігрова діяльність на уроках літератури.	4	
3	Робота з конспектом за темою: Специфіка сприйняття та етапи вивчення художнього твору. Шлях від первинного емоційного сприйняття до глибокого аналізу. Аналітичне читання: декодування смислів та контекстів. Робота з біографією письменника. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва.	4	
4	Робота з конспектом за темою: Вивчення епічних та драматичних творів у школі. Методика аналізу епічного тексту: робота з сюжетом, композицією, образами-персонажами. Особливості роботи з класичною прозою та фантастикою (на прикладі творів Джерома К. Джерома, Айзека Азімова та ін.). Специфіка вивчення драматичних творів: читання в особах, інсценізація, театральний коментар.	4	
5	Робота з конспектом за темою: Вивчення ліричних творів. Теорія літератури в школі. Труднощі аналізу поетичного тексту. Виразне читання як метод і прийом. Формування теоретико-літературних понять: від емпіричного накопичення до узагальнення.	4	
6	Робота з конспектом за темою: Сучасний урок зарубіжної літератури. Типологія уроків. Структура уроку засвоєння нових знань, уроку-дослідження, уроку позакласного читання. Вимоги НУШ до сучасного уроку: компетентнісний підхід, діяльнісне навчання.	4	

7	Робота з конспектом за темою: Оцінювання, позакласна робота та кабінет зарубіжної літератури Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів із зарубіжної літератури (формувальне, підсумкове). Організація самостійної та позакласної роботи. Вимоги до сучасного кабінету літератури: зонування, технічне оснащення, створення віртуального кабінету.	4	
8	Робота з конспектом за темою: План-конспект уроку як модель діяльності вчителя та учнів Алгоритм конструювання плану-конспекту. Специфіка цілепокладання. Дидактичний інструментарій учителя. Формулювання очікуваних результатів.	6	
	Розділ 2		
9	Опрацювання теми Аналіз нормативної бази та календарно-тематичне планування	3	
10	Опрацювання теми Створення інтерактивного освітнього контенту	3	
11	Опрацювання теми Аналітичне читання: декодування смислів та контекстів.	3	
12	Опрацювання теми Мікротичинг: етап актуалізації та мотивації	3	
13	Робота з розгорнутими планами-конспектами	3	
14	Робота з розгорнутими планами-конспектами	3	
15	Опрацювання теми Мікротичинг: підсумковий етап уроку та рефлексія	3	
16	Опрацювання теми Оцінювання навчальних досягнень учнів. Моделювання ситуацій	3	
		58	

Вимоги до здобувачів вищої освіти

Під час виконання самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають навчитися працювати з конспектом; працювати з підручниками та посібниками з теоретичних та практичних аспектів, укладеними вітчизняними та зарубіжними авторами; працювати з автентичними джерелами; укладати доповіді і супроводжувати їх презентаціями; використовувати інформаційні та комунікаційні технології; розвивати креативність та незалежність мислення.

Форми контролю та критерії оцінювання

Завдання, винесені на самостійну роботу здобувачів вищої освіти, включені в тестові завдання для оцінювання роботи здобувачів вищої освіти у семестрі та на семестровому заліку. Поточний та підсумковий контроль проводиться з обов'язковим feedback від викладача та взаємооцінювання від здобувачів вищої освіти. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Ісапчук Ю. Методика викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти. URL: https://www.researchgate.net/profile/Yulia-Isapchuk/publication/390533270_Metodika_vikladanna_zarubiznoi_literaturi_v_zakladah_zagalnoi_serednoi_osviti/links/67f25ed6e8041142a16a3b58/Metodika-vikladanna-zarubiznoi-literaturi-v-zakladah-zagalnoi-serednoi-osviti.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Yulia-Isapchuk/publication/390533270_Metodika_vikladanna_zarubiznoi_literaturi_v_zakladah_zagalnoi_serednoi_osviti/links/67f25ed6e8041142a16a3b58/Metodika-vikladanna-zarubiznoi-literaturi-v-zakladah-zagalnoi-serednoi-osviti.pdf)(Дата звернення 04.07.2026).
2. Осова О. О. Теоретико-методичні засади реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах: монографія. Харків, 2017. 348 с.
3. Князян М. О. Методика викладання іноземної мови у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 035 Філологія. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 24 с. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/french/navchalno-metod-materialy/metodyka_vykladannya_inoz_movy_u_vsh_metod_rekomendatsii_2023.pdf (Дата звернення 25.06.2025).
4. Куцінко О. Г. Особливості викладання зарубіжної літератури в школі. Харків : Основа, 2018. — 94 с.
5. The Cambridge Handbook of Task-Based Language Teaching Edited by Mohammad J. Ahmadian and Michael H. Long (2022) Cambridge: Cambridge University Press, 815 p.
6. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) / О. М. Ніколенко, О. О. Ісаєва, Ж. В. Клименко, Л. В. Мацевко-Бекерська, Л. П. Юлдашева, Н. П. Рудніцька, В. Г. Туряниця, С. О. Тіхоненко, М. І. Вітко, Т. А. Джангобекова. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226). URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.pr

ohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf (Дата звернення 04.07.2026).
7. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ, 2013. 590 с. URL: https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf (Дата звернення 25.06.2025).
8. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах : підручник для студентів вищих закладів освіти. — Київ : Ленвіт, 2000. — 240 с.
9. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник. Київ: Академія, 2010. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/427509.pdf (Дата звернення 25.06.2025).
10. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій (схеми і таблиці). 2011. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/268?locale-attribute=uk (Дата звернення 25.06.2025).
11. Нова українська школа. URL: https://nus.org.ua/ (Дата звернення 21.06.2026).
12. Полонська Т. К. Профільне навчання іноземної мови учнів старшої школи : метод. рек. / Т. К. Полонська. К.: Педагогічна думка, 2014. 80 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/9566/1/14-08_3.pdf (Дата звернення 21.06.2026).
13. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessing. Strasbourg, CUP, 2001. URL: https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16802fc1bf (Last Accessed 25.06.2025).
14. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 4th ed. Harlow : Pearson Longman, 2007. 448 p.

Допоміжна література

1. Farrell T. Promoting teacher reflection in second language education: A framework for TESOL professionals. Routledge, 2014. URL: https://www.researchgate.net/publication/341426212_Promoting_Teacher_Reflection_in_Second_Language_Education_A_Framework_for_TESOL_Professionals.
2. Peachey, N. (2024). *AI activities and resources for English language teachers*. British Council. URL: https://doi.org/10.57884/DKKR-QF54.
3. Remote teaching tips. URL: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/L057_TE%20Tip%20sheets_booklet_FINAL_V2_Digital_Web-1.pdf.
4. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. 3rd ed. Oxford : Macmillan Education, 2011. 418 p.
5. Watkins P., Thornbury S., Millin S. The CELTA Course Trainee Book. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 230 p.
6. Willis J. A Framework for Task-Based Learning. London, Longman, 1996.

7. Власова, В. П., Науменко, Т. С., Різак, Г. В. (2025). Про використання штучного інтелекту в підготовці педагогів для підвищення цифрових компетенцій. Академічні візії, (41). (https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1737)
8. Власова В.П. Мультимедійна наочність як «когнітивний протез»: практичні поради для роботи з учнями з розладами уваги на уроках англійської мови. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки» за матеріалами: XI Міжнародної науково-практичної конференції GLOBALIZATION OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE: INTERNATIONAL COOPERATION AND INTEGRATION OF SCIENCES (15.05.2026 Вінниця–Відень, 2026.). № 68. С. 1172—1177. (https://www.deepdyve.com/lp/unpaywall/1e1toA1G8t)

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

http://englishteststore.net/

http://learnenglish.britishcouncil.org/en

http://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/

http://www.engvid.com/

http://www.esl-galaxy.com

http://www.teachingenglish.org.uk

https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf?__cf_chl_f_tk=1b5Fd6Lg2Ebu4QDXHY8bBQYN8zNqo8SfwISQQNEdHZg-1783077317-1.0.1.1-tomaJd2CLREuY8i_4RGTzshTAIGxOMpb1GgfQEseQV4